

**Teksten nedenfor er hentet fra St.prp. nr. 118 (1991-92).
Verneplan IV for vassdrag.**

Objekt 148/4 Lomsdalsvassdraget

Fylke: Nordland
Kommuner: Brønnøy, Grane, Vevelstad, Vefsn
Nedbørfelt: 240 km²
Kraftpotensial: 440 GWh
Samlet plankategori: I

Kontaktutvalget viser til at man ved behandlingen av Verneplan III ønsket å trekke inn Vefsna, vassdrag i Indre Visten og vassdrag til Hellemofjord. Stortinget tok ikke stilling til disse, men overførte dem til behandling i Verneplan IV. Lomsdalen ble vurdert spesielt i Stortingets behandling av Samlet plan og vassdraget ble plassert i kategori I.

Hele utvalget har ønsket å se disse vassdragene i Helgeland i en større sammenheng, og viser til de meget store verneverdier som er knyttet til områdene og at dette er et av de få steder i Norge hvor store relativt urørte områder fortsatt kan holdes slik i fremtiden om dette prioriteres. Utvalget har i sitt arbeid lagt stor vekt på å foreslå vern av det uberørte bl.a. med henblikk på referanseverdiene, og det hersker ingen tvil i utvalget om at de nevnte vassdrag i så måte er særdeles godt egnet.

Utvalget er kjent med at det foreligger et nasjonalparkforslag for Lomsdalen og tar til etterretning at man i den stortingsbehandling som plasserte vassdraget i kategori I i Samlet plan uttrykkelig tok forbehold om at vassdraget måtte vurderes i denne sammenheng og at Stortinget ikke hadde bundet seg til en aksept for utbygging ved en eventuell konsesjonsbehandling.

Utvalget finner det naturlig å vurdere Lomsdalen i et større verneperspektiv enn det rent regionale. Utvalget ser det videre som ønskelig at Lomsdalsvassdraget blir vernet, og i sin vurdering av de andre vassdragene i området har man lagt opp til løsninger som gjør dette mulig.

Norges vassdrags- og energiverk viser til at vassdraget er et av de få hell uberørte vassdrag og som det også i fremtiden bør være mulig å holde helt uten tekniske inngrep. Kontrasten mellom det karrige fjellandskapet og den relativt frodige dalbunnen med sine mange våtmarksområder fremheves. NVE viser også til at det her er mulig å få til en nasjonalpark som spenner fra fjell til fjord. NVE tilrår at Lomsdalsvassdraget vernes.

Brønnøy kommune motsetter seg sterkt at hele vassdraget tas med i verneplanen, og viser til de nye utbyggingsplanene i forbindelse med Stor-Langfjord som lar store deler av dalføret ligge urørt, og som derved sikrer en sammenhengende korridor fra havet og inn mot Børgefjell nasjonalpark.

Grane kommune viser til tidligere behandling av saken, og går mot vern av vassdrag.

Vefsn kommune mener at en redusert utbygging som kan spare selve Lomsdalen bør kunne tillates.

Helgeland Kraftlag viser til de nye planene for Stor-Langfjord som sparer selve Lomsdalen, og mener de må kunne tillates konsesjonsbehandlet.

Samarbeidsrådet for Naturvernsaker viser til at Lomsdalsvassdraget ble gitt positiv omtale av Kontaktutvalget, selv om det ble tolket som utenom mandatet. NVE tok skrittet fullt ut og foreslo vern, og dette er SRN-organisasjonene tilfreds med. Lomsdalsvassdraget representerer sammen med vassdrag i Indre Visten et større område med urørt natur og en variasjon som spenner fra skrinne, fattige fjellområder til rikere utforminger i dalene. Sammen med øvre deler av Vefsna kan vi her få et sammenhengende verneområde fra Børgefjell ved svenskegrensen og helt ut til kysten. SRN-

organisasjonene støtter NVEs forslag om vern av Lomsdalsvassdraget, Nord-Europas mest uberørte vassdrag av en viss størrelse.

Direktoratet for naturforvaltning støtter vern av Lomsdalsvassdraget.

Riksantikvaren er av den oppfatning at Lomsdalsvassdraget omfatter særlig store verdier knyttet til norsk og samisk kultur. Institusjonen vil derfor gå inn for at vassdrag tas med i verneplanen.

Statens naturforvaltningsråd viser til den betydelige oppmerksomhet Kontaktutvalget har viet vassdraget som inngår i det høyt prioriterte Visten-Lomsdal i nasjonalparkplanen, til vassdragets store verdier for interesser knyttet til naturforvaltning inkl. reindrift, og at objektet er tatt med i den nordiske verneplanen for vassdrag. Rådet går derfor inn for at vassdraget gis varig vern.

Fylkesmannen gir full støtte til utvalgets forslag om vern av Lomsdalsvassdraget.

Fylkeskommunen mener at Lomsdalsvassdraget bør konsesjonsbehandles, for best å kunne avklare verne- og kraftinteressene.

Olje- og energidepartementet viser til Kontaktutvalgets enstemmige ønske om å se alle de større vassdragene i Helgelandsområdet i sammenheng. Samtidig er det nødvendig å se Verneplan IV i sammenheng med Samlet plan og Landsplan for nasjonalparker. I en slik samlet vurdering av verneinteresser og realistiske utbyggingsmuligheter finner departementet det nødvendig også å trekke inn Lomsdalsvassdraget. Både verneinteresser og kraftressurser i dette vassdraget er klarlagt i minst like stor grad som de øvrige objektene som er til vurdering, og høringsinstansene har tatt Lomsdalsvassdraget med i sine vurderinger.

På denne bakgrunn vil departementet legge vekt på de store verneinteressene i Lomsdalsvassdraget ikke minst som et uberørt referansevassdrag. Mulighetene synes også svært gode for å forvalte det på en slik måte at det forblir uberørt av tekniske inngrep i fremtiden. Her vises det også til forslaget om nasjonalpark. Departementet tilrår derfor at Lomsdalsvassdraget tas med i verneplanen.

Departementet ser betenkeligheter ved å foreslå vern av Lomsdalsvassdraget idet et aktuelt og realistisk utbyggingsalternativ er plassert i kategori I i Samlet plan. En mener imidlertid å ha funnet en rimelig balansert løsning ved å se vassdraget i sammenheng med de prioriteringer som ble gjort vedrørende Vefsna og realistiske muligheter for konsesjonsbehandling av vannkraftprosjekter her. Regjeringen har videre foretatt en ny vurdering av Samlet plan prosjekter i Helgelandsområdet med tanke på konsesjonsbehandling.